

Krachtige vrouwen zingen het hoogste lied in een actuele versie van *Die Zauberflöte* door Opera Zuid. “Vaak werd deze opera als vrouwonvriendelijk neergezet maar Mozart gaf wel een hoofdrol aan Pamina.” DOOR MARK VAN DE VOORT

VROUWENPOWER MET ZAUBERFLÖTE

Intens sturende gezichten vol verwachting en verwondering. Wat gaat er straks plaatsvinden zodra het doek opgaat? De opzweepende ouverture van Mozarts onovertroffen *Die Zauberflöte* klinkt al. Jong en oud, man en vrouw zijn er helemaal klaar voor om zich over te geven aan een wereld vol magie. Het zijn de acht betoverende openingsminuten uit de film *De Toverfluit* van de Zweedse regisseur Ingmar Bergman uit 1975. Zijn legendarische registratie van Mozarts geliefde opera weet nog altijd de fantasie te prikkelen.

Opera Zuid brengt in november en december een gloednieuwe productie van *Die Zauberflöte* in de regie van Jorinde Keesmaat die wereldwijd furore maakt met haar prikkelende voorstellingen. In de orkestbak bevindt zich philharmonie zuidnederland onder leiding van dirigent Benjamin Bayl.

Met Jorinde Keesmaat als regisseur kiest Opera Zuid voor een spannend, actueel opera-avontuur. Het bekende sprookje van prins Tamino die samen met kompaan Papageno de gevangene prinses Pamina wil redden, krijgt bij Keesmaat opeens een hele andere lading. “Ik wil vooral de kracht van de vrouw laten zien. De vrouw als heldin”, vertelt Keesmaat. “Vaak werd deze opera als vrouwonvriendelijk neergezet, maar het is veel genuanceerder. Mozart durfde het bijvoorbeeld aan om Pamina een hoofdrol te geven. In mijn interpretatie staan de schijnwerpers op de drie vrouwen in het stuk, de Koningin van de Nacht, haar dochter Pamina en Papagena.”

Wie zijn deze vrouwen eigenlijk? In eerdere operaregies heeft Keesmaat al vol het licht gezet op de vrouw, zoals in het tweeluik *Odysseus' Women & Anais Nin* van componist Louis Andriessen en de op Gertrude Steins werk gebaseerde opera *To be sung* van Fransman Pascal Dusapin. Met haar gewaagde regie-ideeën gooit ze niet alleen in Nederland, maar zeker ook in New York hoge ogen.

Keesmaat heeft weinig op met de ingesleten clichébeelden die er bestaan tussen man en vrouw. “In *Die Zauberflöte* wordt het chemisch huwelijk tussen man en vrouw vanzelfsprekend geacht. Aan het eind van de opera zijn er twee gelukkige koppels, maar daar geloof ik niet meer zo in. De band met jezelf staat bij mij voorop. Bij mij geen

gelukkige paartjes maar zes hoofdpersonages die alleen eindigen. Je kunt het huwelijk in jezelf vinden en van daaruit de verbinding zoeken met de ander. In het leven heb je echt niet de ander nodig om compleet te zijn.”

In de ogen van Keesmaat is er geen sprake van een sprookje bij *Die Zauberflöte*, zeker als je de vertaalslag maakt naar het heden. “Soms lijkt het wel of het hoogst haalbare voor een vrouw is om ‘Angel’ te worden bij lingeriemerk

‘Je kunt het huwelijk in jezelf vinden en van daaruit de verbinding zoeken met de ander. In het leven heb je echt niet de ander nodig om compleet te zijn.’

Victoria’s Secret. Dat we nog steeds zo’n opgelegd vrouwenbeeld hebben, strookt echt niet met wie we werkelijk zijn. Uiteindelijk gaat het erom dat je als vrouw de kracht leert vinden in jezelf.”

Om haar actuele ideeën kracht bij te zetten,

Regisseur Jorinde Keesmaat over *Die Zauberflöte*: "Bij mij geen gelukkige paartjes maar zes hoofdpersonages die alleen eindigen." foto Bjorn Frins

worden verbindende teksten en dialogen in het libretto bewerkt. "De gezongen gedeeltes laten we natuurlijk intact, maar in de andere teksten kunnen we de beproevingen die de vrouwen doorstaan veel meer voelbaar maken." Samen met dirigent Benjamin Bayl gaat Keesmaat aan de slag. "Hij staat er open en fris tegenover, het wordt heel spannend."

De Australische dirigent Benjamin Bayl maakt de laatste jaren furore op de wereldpodia. Bayl is zowel thuis in de barok als in de klassieke muziek. Hij werkte al samen met Collegium Vocale Gent, Concerto Köln en het Gabrieli Consort Players. Als operaliefhebber wordt Bayl regelmatig uitgenodigd voor gastdirecties, onder meer door de Wiener Staatsoper, De Nationale Opera en de Staatsoper Berlin. Nu gaat hij in zee met Opera Zuid. "Sowieso een primeur voor me, want het is de eerste keer dat ik samenwerk met een groot Nederlands symfonieorkest, philharmonie zuidnederland", zegt Bayl verwachtingsvol. Hij is overigens half Nederlands want zijn vader komt

oorspronkelijk uit Zeist.

Voor Bayl wordt het de eerste keer dat hij *Die Zauberflöte* onder handen gaat nemen. "Alle andere belangrijke Mozart-opera's heb ik al op mijn cv staan, dit was de missing link voor me." Op muzikaal gebied valt er veel te genieten. "Mozart schreef deze opera in een koortsachtig tempo aan het eind van zijn leven. Het is een ontwapenend, recht-voor-zijn-raap werk met een grotere symfonische rijkdom dan zijn eerdere opera's. Houtblazers en trombones krijgen ruim baan. Een heerlijk werk." **1**

***Die Zauberflöte* van Mozart door Opera Zuid.**

Première 8 november in Theater aan het Vrijthof

Maastricht. Daarna tournee t/m 8 december. operazuid.nl